

KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2022/2023

Jméno a příjmení studenta: Josef Prokeš
Identifikační číslo studenta: 90568308

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Teologie
Studijní obor: Katolická teologie - Th.D.
ID studia: 597280

Název práce: Církev umírající. Hledání interpretačního klíče k postavení křesťanství v postmoderní Evropě
Pracoviště práce: Katedra církevních dějin a literární historie (26-KCD)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: prof. doc. PhDr. Tomáš Petráček, Ph.D., Th.D.
Oponent(i): doc. Mgr. David Bouma, Ph.D.

doc. Mgr. Michal Kaplánek, Th.D.

Datum obhajoby: 03.02.2023 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh obhajoby: Předseda požádal prof. Petráčka, aby představil defendenta. Prof. Petráček tak učinil. Vyzdvihl pastorační zkušenost defendenta. Dále rozvedl průběh jeho studií a jeho publikační činnost. Prof. Ambros požádal defendenta o exposé jeho práce. Výchozí postavou práce je Bonaventura Bouše. Důvodem této volby byla životní rodinná zkušenost s disentem v době komunismu. Díla Boušeho se defendent snažil číst pohledem eklesiologa. Snažil se najít klíč, podle kterého by mohl jeho dílo uspořádat. Pojem „Živá pravdivost“ byl klíčem k poznání a utřídění díla Boušeho. Východiskem pro církev by měl být Ježíšův výrok: „Já jsem cesta, pravda a život.“ Pokud se církev odebrá ke smrti, je to tím, že nemá v sobě Ježíše Krista. Vznikne tak prostor pro církev, která je pravdou. Je potěšující, že dnešní studenti na dotyčný koncept reagují pozitivně. V teologii Boušeho se nacházejí zajímavé pojmy a impulzy, například „zprostornění“. Prof. Ambros požádal o formulaci základní teze a metody. Teze je taková, že eklesiologie Boušeho má přínos pro dnešek. Je tedy o jisté proroctví. Interpretační klíč: Jan 14:6: „Já jsem ta Cesta, Pravda i Život.“ Doc. Bouma na požádání předsedy shrnul svůj posudek. Na práci ocenil zdařilý hermeneutický klíč. Práci pokládá za ambiciózní, přínosnou a naplňující cíle. Práce je obohacující pro současnou fundamentální i praktickou teologii. Oporou je i spirituální a pastorační zkušenost autora. Na závěr se dotázal na kritický pohled prof. Vojtěcha Novotného na Boušeho: „Již/Ještě ne“

Defendent vysvětlil svůj pohled na základě Marina výroku „Už nemají víno.“ Marie je pravdivá. Vidí prostor i nedostatky: „Udělejte všechno, co vám řekne.“ V podobenství je přítomna řada aktuálních aspektů, včetně úlohy žen v církvi. Zajímavostí je, že většina poutních míst je mariánských. Doc. Bouma závěrem práci vyzdvihl jako laskavě konstruktivní.

Doc. Kaplánek přečetl a shrnul svůj posudek. Za nejzajímavější považuje třetí kapitolu. Dle jeho názoru se jedná spíše o dílo prorocké. Obsahuje řadu praktických pastoračních postupů a řešení. Přípomínky má k některým pasážím textu, které vzbuzují dojem podcenění pastorální teologie. Málo je reflektován soudobý vývoj pastorální teologie mimo území ČR. Přes uvedené metodologické otazníky hodnotí práci jednoznačně pozitivně.

Defendent poděkoval za cenné postřehy. Přiznal, že se soustředil na italský svět a německojazyčným oblastem nevěnoval takový prostor. Zmínil svou osobní zkušenost s bohoslovci.

Otevřena diskuze:

Doc. Opatrný doplnil, že na téma umírající církve existují například i zajímavé výroky Oty Mádra. Defendent uvedl, že Mádra studoval a zaujal ho. Zvolil Boušeho, jeho text je „provokativní“. Doc. Opatrný uvedl, že Mádra vnímá jako nadčasový pastorální model. Profesor Petráček uvedl, že Bouše je „svobodnější“ oproti Mádrovi, který je dle jeho názoru „institucionální“.

Docent Svatoň uvedl, že práce je skvělá, ale zmínil některé připomínky: Vnímá „nevyhraněnost“, zda práci vztahovat k českému či celosvětovému prostředí.

Defendent uvedl, že církev může být paradoxně obdarována rozmanitostí, která přechází přes hřích rozdělení.

Prof. Ambros se dotázal na dnes klíčové vnímání pojmu „umírání“ i v kontextu paliativní péče a euthanasie. Při hledání pastoračních odpovědí, jak máme na pastorační práci vidět různé formy eschatologie. Na otázku odpověděl, že některé „pevné formy“ musí „zemřít“ má-li církev posloužit moderním lidem a zůstat srozumitelnou. Cílem je skutečné prožití evangelia – impuls k reformě může být i vnější.

Prof. Ambros se dotázal, zde je těžištěm „reformatio“ nebo „renovatio“ nebo „inovatio“. Defendent se vrátil k podobenství o semínku, které umírá, aby mohlo něco žít.

Prof. Ambrož poděkoval a požádal defidenta o závěrečné slovo.

Defendent poděkoval všem přítomným a zejména školiteli.

Ukončena veřejná část obhajoby.

Výsledek obhajoby:

prospěl/a (P)

Předseda komise:

prof. Pavel Ambros, Th.D. (přítomen)

Členové komise:

prof. doc. PhDr. Tomáš Petráček, Ph.D.,
Th.D. (přítomen)

doc. Mgr. David Bouma, Ph.D. (přítomen)

doc. Michal Opatrný, Dr. theol. (přítomen)

doc. ThLic. Robert Svatoň, Th.D. (přítomen)